

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ

імені адмірала Макарова

Факультет морського права

Кафедра національної безпеки та політичного аналізу

Код РПНД О7301

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ
Basics of national security

рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
тип дисципліни	<u>обов'язкова</u>
мова викладання	<u>українська</u>

Миколаїв – 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «ОСНОВИ «НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ» є однією із складових підготовки фахівців галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону», спеціальність 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)», освітньо-професійної програми «Внутрішньополітична безпека».

«16» 12 2024 року 25 с.

Розробник: Ніколаєнко Н. О., доктор політичних наук, професор кафедри національної безпеки та політичного аналізу

Проект навчальної дисципліни «ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ» узгоджено з гарантом освітньої програми «Внутрішньополітична безпека»:

Д.політ.н., професор

Наталія НІКОЛАЄНКО

Проект навчальної дисципліни «ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ» розглянуто на засіданні кафедри національної безпеки та політичного аналізу

Протокол № 4 від «18» 12 2024 р.

Завідувач кафедри

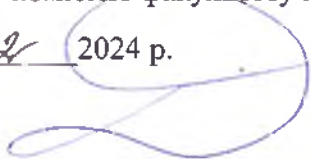

Наталія НІКОЛАЄНКО

Проект робочої програми навчальної дисципліни «ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ» розглянуто Науково-методичною комісією факультету морського права

Протокол № 5 від «20» 12 2024 р.

Голова

Дмитро БАРАНЕНКО

Проект робочої програми навчальної дисципліни «ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу

Андрій ЛАБАРТКАВА

Робоча програма навчальної дисципліни «ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ» затверджена Науково-методичною радою НУК

Протокол № 10 від «23» 12 2024 р.

Голова НМР НУК

Сергій СЛОБОДЯН

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни.....	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни	5
3. Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисципліни	6
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування	12
7. Форми поточного та підсумкового контролю	12
8. Критерії оцінювання результатів навчання	18
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.....	20
10. Рекомендовані джерела інформації	20

ВСТУП

Анотація

Національна безпека України є багатокомпонентним та багатоаспектним поняттям, і для її активної практичної реалізації повинні тісно співпрацювати майже всі внутрішні та зовнішні державні системи. Національна безпека, як захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам у сферах правоохоронної діяльності, боротьби з корупцією, прикордонної діяльності та оборони, міграційної політики, інформаційної безпеки, кібербезпеки та кіберзахисту, соціальної політики та пенсійного забезпечення та інших сферах державного управління при виникненні негативних тенденцій до створення потенційних або реальних загроз національним інтересам.

Українська держава починаючи з 2014 року стала об'єктом російської гібридної агресії, яка знаходить своє практичне вираження не тільки у військовій площині, але і у інформаційному, дипломатичному та економічному просторах. І тому питання національної та регіональної безпеки України об'єктивно повинно бути найбільш актуальною тематикою.

Ключові слова: *безпека, національна безпека, державна безпека, національні інтереси, захист прав, конституційний лад, гарантії, відповідальність, збройний конфлікт.*

Abstract

The national security of Ukraine is a multicomponent and multidimensional concept, and its active practical implementation requires close cooperation of almost all internal and external state systems. National security as the protection of vital interests of a person and a citizen, society and the state, which ensures sustainable development of society, timely detection, prevention and neutralization of real and potential threats to national interests in the areas of law enforcement, anti-corruption, border and defense, and migration policy, information security, cybersecurity and cyber defense, social policy and pensions, and other areas of public administration in the event of negative trends towards creating potential or real threats to national interests. Since 2014, the Ukrainian state has been the object of Russian hybrid aggression, which finds its practical expression not only in the military sphere, but also in the information, diplomatic and economic spaces. That is why the issue of national and regional security of Ukraine should objectively be the most relevant topic.

Key words: *security, national security, state security, national interests, protection of rights, constitutional order, guarantees, responsibility, armed conflict.*

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» Освітня програма: «Внутрішньополітична безпека» Спеціальність: 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»	Нормативна	
Модулів - 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	1-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		1-й	1-й
		Лекцій	
		15 год.	6год.
		Практичні	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 5;	30 год.	4год.	
	Самостійна робота		
	75 год.	110год.	
	Вид контролю: екзамен		
	Освітній рівень: Перший (бакалаврський)	Форма контролю: комбінова	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ» є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми «Внутрішньополітична безпека», спеціальність 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)» таких компетентностей:

- Інтегральна компетентність:

ІК-1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у сфері національної безпеки (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності).

Загальні компетентності:

ЗК-8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Здатність здійснювати комплексно-кваліфікаційний аналіз, прогнозувати виклики та загрози національній безпеці та генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

ФК- 3. Здатність використовувати категоріально-понятійний апарат загальної теорії національної безпеки.

ФК- 10. Здатність засвоювати основні теоретичні поняття, опанування теоретичних положень, набуття практичних навичок дослідження, підготовки документів, їх правильного використання в службовій діяльності.

ФК- 20. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми політичної, економічної та інформаційної безпеки.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни «ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ» відсутні.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни «ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ» відповідно до освітньо-професійної програми «Внутрішньополітична безпека», спеціальність 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)» передбачає формування та розвиток у студентів результатів навчання:

ПР-4. Вміти розв'язувати складні спеціалізовані задачі у сфері національної безпеки (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності).

ПР-9. Вміти розробляти програму та алгоритм вирішення завдань національної безпеки з використанням якісних і кількісних методів та інструментарію структурно-функціонального прикладного аналізу.

ПР-11. Вміти аналізувати потенційні загрози та виклики національній безпеці та синтезувати інформацію щодо розроблення та реалізації стратегії розвитку держави, регіону, галузі в безпековій сфері.

ПР-27. Вміти розв'язувати складні спеціалізовані задачі у сфері внутрішньополітичної безпеки, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та гібридних загроз.

5. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Змістовне наповнення національної безпеки. Визначення дифеніції «національна безпека». Складові національної безпеки. Сучасні уявлення про безпеку. Категорія «національна безпека»: сутнісні та змістовні особливості. Сутність та взаємозв'язок

основних понять теорії національної безпеки та національних інтересів. Сутність поняття «національна безпека» та його взаємозв'язок з поняттями «націоналізм» і «нація».

Література: [45, с.38-48; 49, с.21-35].

Тема 2. Конституційні гарантії забезпечення національної безпеки Української держави. Стратегія та Концепція національної безпеки України в сучасних умовах: завдання і проблеми реалізації. Законодавче забезпечення національної безпеки України .

Література:[1, с. 421-480;].

Змістовий модуль 2.

Тема 3.Теоретико-методологічні засади формування та забезпечення безпеки.Складові національної безпеки та їх характеристика (політична безпека, державна безпека, економічна безпека, соціальна безпека, інформаційна безпека, екологічна безпека тощо). Національної безпека, як характеристика розвитку соціуму і держави, її види та складові. Поняття «загроза», «виклик» та «ризик» в теорії національної безпеки Умови формування та захисту національних цінностей України та їх зв'язок з національними інтересами.

Література: [2, с. 329-360]

Тема 4. Система забезпечення національної безпеки та оцінка її потенціалу. Ідентифікація та моніторинг загроз національній безпеці. Види, ієрархія та класифікація небезпек національним інтересам. Класифікація небезпек національним інтересам та межа трансформації потенційних загроз. Визначення рівня загроз та викликів національної безпеки

Література: [3, с. 74-80, с. 146-161 18, с. 148-158]

Тема 5. Правові основи забезпечення національної безпеки в Україні

Пріоритети державної політики України щодо забезпечення національної безпеки. Розробка Стратегії національної безпеки. Підходи щодо розробки стратегії національної безпеки. Методологічні основи розробки та оцінки варіантів Стратегії національної безпеки. Особливості організації стратегічного планування в Україні. Досвід інших країн щодо організації стратегічного планування забезпечення національної безпеки.

Література: [8 Закон України]

Тема 6. Державне управління у сфері національної безпеки. Методологічні та організаційно-правові засади державного управління у сфері національної безпеки Мета, суб'єкти та об'єкти державного управління у сфері національної безпеки. Основи розробки науково обгрунтованих рішень з питань забезпечення національної безпеки. Моделювання процесу розробки та прийняття рішення щодо забезпечення національної безпеки. Баланс інтересів суспільства та держави, як мета суб'єктів забезпечення національної безпеки.

Функції та критерії ефективності державного управління у сфері національної безпеки інституційно-цивілізаційні засади механізму забезпечення національної безпеки.

Література: [18 с.257-321]

Тема 7. Концептуальні засади державної політики національної безпеки. Чинники, які здійснюють вплив на політику національної безпеки України та її основні завдання. Інституційні засади державної політики національної безпеки. Правові основи, принципи та суб'єкти державної політики національної безпеки. Демократичний контроль за сектором національної безпеки.

Література: [38, с.5-14, с 33-36]

Тема 8. Стратегічне управління у сфері національної безпеки. Місце та роль концепцій, доктрин та стратегій при стратегічному управлінні у сфері національної безпеки. Цілі, критерії ефективності, суб'єкти та схема стратегічного управління у сфері національної безпеки.

Література: [18, с. 246-261]

Змістовий модуль 3.

Тема 9. Місце політичної безпеки в межах загальної системи національної безпеки. Загрози та виклики політичній безпеці України в умовах гібридної війни. Класифікаційні виміри загроз політичній безпеці. Шляхи підвищення рівня політичної безпеки Української держави на сучасному етапі її розвитку.

Література [4, с.1007-1022]

Тема 10. Місце і роль інформаційної безпеки в системі національної безпеки держави Інформаційно-аналітичне забезпечення політики національної безпеки. Інформаційна безпека як складова національної безпеки держави. Інформаційна безпека як складова інших сфер національної безпеки держави. Інформаційні виклики гібридної війни. Специфіка інформаційно-комунікаційної складової ведення гібридних агресій.

Література:[22, с.12-95]

Тема 11. Аспекти національної економічної безпеки та національної стійкості. Економічна безпека як складовий елемент національної безпеки. Економічна безпека як засіб захисту національних інтересів держави елемент стійкості. Елементи економічної безпеки: ресурсний, сировинний, енергетичний, фінансовий, військово-економічний, інформаційний, продовольчий, соціальний, демографічний, екологічний елементи та тіньова економіка.

Література: [5, с.25-40]

Тема 12. Державна безпека України: виклики та загрози. Державна безпека в структурі національної безпеки держави. Теоретичні основи забезпечення державної безпеки в

контексті політики європейської інтеграції України. Державна політика з питань національної безпеки та управління нею. Детермінанти впливу на забезпечення безпеки та особливості їх прояву.

Література:[1,2, 3]

Тема 13. Національна безпека України в умовах російсько-української війни. Теоретико-правовий аналіз ключових особливостей національної безпеки в умовах дії правового режиму воєнного стану. Феномени режиму воєнного стану.

Література:[1, 2, 3]

Тема 14. Технологічні підходи до реагування на загрози національній безпеці. Поняття, типологія та методи аналізу соціальних конфліктів. Поняття технологій та підходи щодо державного реагування на загрози національній безпеці.

Література:[38, с. 33-51]

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усьог о	у тому числі			усьог го	у тому числі		
		л	пр	с/р			л	пр
Змістовний модуль 1.								
Тема 1. Змістовне наповнення національної безпеки.	22	2	2	18	23	2		21
Тема 2. Конституційні гарантії забезпечення національної безпеки Української держави.	23	2	2	19	22			22
Разом за змістовим модулем 1.	45	4	4	37	45	2		43
Змістовний модуль 2.								
Тема 3. Теоретико-методологічні засади формування та забезпечення безпеки.	12	2	4	6	10	2		8
Тема 4. Система забезпечення національної безпеки та оцінка її потенціалу.	7	2	2	3	9	2		7
Тема 5. Правові основи, суб'єкти та об'єкти стратегічного планування забезпечення національної безпеки в Україні	9	2	4	3	8		2	6
Тема 6. Державне управління у сфері національної безпеки.	6		4	2	6			6

Тема 7. Концептуальні засади державної політики національної безпеки.	6	2	2	2	6			6
Тема 8. Стратегічне управління у сфері національної безпеки.	5		2	3	6			6
Разом за змістовим модулем 2	45	8	18	19	45	4	2	39
Змістовний модуль 3.								
Тема 9. Місце політичної безпеки в межах загальної системи національної безпеки	3			3	6			6
Тема 10. Місце і роль інформаційної безпеки в системі національної безпеки держави	6		2	4	6			6
Тема 11. Аспекти національної економічної безпеки та національної стійкості	5		2	3	6			6
Тема 12. Державна безпека України: виклики та загрози.	5		2	3	4			4
Тема 13. Національна безпека України в умовах російсько-української війни.	6	1	2	3	2			2
Тема 14. Технологічні підходи до реагування на загрози національній безпеці.	5	2		3	6		2	4
Разом за змістовим модулем 3	30	3	8	19	30		2	28
Разом за курсом	120	15	30	75	120	6	4	110

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Змістове наповнення національної безпеки.	2	
2	Тема 2. Конституційні гарантії забезпечення національної безпеки Української держави.	2	
3	Тема 3. Теоретико-методологічні засади формування та забезпечення безпеки.	4	
4	Тема 4. Система забезпечення національної безпеки та оцінка її потенціалу.	4	
5	Тема 5. Правові основи, суб'єкти та об'єкти стратегічного планування забезпечення національної безпеки в Україні	2	2
6	Тема 6. Державне управління у сфері національної безпеки.	4	
7	Тема 7. Концептуальні засади державної політики	4	

	національної безпеки.		
8	Тема 8. Стратегічне управління у сфері національної безпеки.	2	
9	Тема 9. Місце політичної безпеки в межах загальної системи національної безпеки	2	
10	Тема 10. Місце і роль інформаційної безпеки в системі національної безпеки держави	2	
11	Тема 11. Аспекти національної економічної безпеки та національної стійкості	2	
12	Тема 12. Державна безпека України: виклики та загрози.	2	
13	Тема 13. Національна безпека України в умовах російсько-української війни.	2	
14	Тема 14. Технологічні підходи до реагування на загрози національній безпеці.	2	2
	Всього	30	4

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів **денної та заочної** форми навчання:

- Підготовка до лекційних занять – **1-2 год. / 1 лекція;**
- Підготовка до практичних занять – **1-2 год. / 1 заняття;**
- Підготовка презентації (денна форма) – **15 год. на 1 роботу;**
- Аналіз практичних, проблемних ситуацій (заочна форма) – **мінімум 15 год. на 1 роботу;**
- Підготовка до підсумкової контрольної роботи (заочна форма) – **(15-30 год.) на 1 захід;**
- Підготовка до модульної контрольної роботи (денна форма) – **(15-30 год.) на 1 захід;**
- Підготовка до підсумкової атестації (екзамен) – **(15-30 год.) на 1 захід;**

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекцій	8	6
2	Підготовка до практичних занять	15	4
3	Підготовка презентації	17	15
	Аналіз практичних, проблемних ситуацій (2 роботи)	-	30
5	Підготовка до підсумкової контрольної роботи	-	25

6	Підготовка до модульної контрольної роботи	20	-
7	Підготовка до підсумкової атестації (екзамен)	15	30
<i>Разом</i>		75	110

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання для всіх видів занять:

- робота з літературою; пояснення; дискусія; диспут.
- для лекційних занять: лекція; бесіда; ілюстрування; відеометод;
- для практичних занять: вправа-практична робота - метод поглиблення і закріплення теоретичних знань та перевірки наукових висновків; дидактична гра.

Методи контролю і самоконтролю:

- Фронтальне опитування;
- Контрольні роботи;
- Контрольні тестові роботи програмованого типу(перелік запитань і можливі варіанти відповідей);

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- Усні відповіді;
- Виконання практичних завдань;
- контрольні роботи;
- екзамен;
- стандартизовані тести;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- інші види індивідуальних та групових завдань, які використовуються.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за **100-бальною** системою Університету. Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключного екзамену. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати до **60 балів** (від **60** до **100** балів у разі складання екзамену). Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (участь у практичних заняттях, виконання презентацій (денна форма навчання), аналіз практичних, проблемних ситуацій (заочна форма навчання), написання підсумкової контрольної роботи (оцінювання в формі 2 теоретичних запитань та тесту для заочної форми), підсумкова модульна контрольна робота в кінці семестру (оцінювання в формі 2

теоретичних запитань та тесту для денної форми навчання). Питома вага заключного екзамену в загальній системі оцінок – **40 балів**.

Право здавати заключний екзамен дається студенту, якій з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок набирає не менше **60 балів**.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки заключного екзамену. Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань. Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Відповіді на практичних заняттях	Критерії оцінювання (денна форма навчання)
2	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки
1	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
0	Студент не дає відповіді.
<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми: 28 балів (14 тем по 2 бали)</i>	

Відповіді на практичних заняттях	Критерії оцінювання (заочна форма навчання)
6	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки
4-5	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна, допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
3	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована

2	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовується невірна термінологія
1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована
0	Студент не дає відповіді.
<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми: 12 балів (2 теми по 6 балів)</i>	

Виконання презентації	Критерії оцінювання (денна форма навчання)
12	Презентація гарно організована, доповідь супроводжується ілюстративними матеріалами, матеріали ілюстрації підготовлені відповідно до вимог, що висуваються.
10-11	Презентація гарно організована, доповідь супроводжується ілюстративними матеріалами, на які не завжди дано посилання у доповіді або ілюстративні матеріали оформлені з незначними зауваженнями.
7-9	Презентація гарно організована, містяться матеріали, на які не завжди дано посилання у доповіді або ілюстративні матеріали оформлені з незначними зауваженнями.
4-6	Ілюстративні матеріали низької якості, в організації презентації спостерігається невпевненість
1-3	Ілюстративні матеріали низької якості, в доповіді немає посилань на ілюстративні матеріали
<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми: 12 балів</i>	
Виконання презентації	Критерії оцінювання (заочна форма навчання)
12-14	Презентація гарно організована, доповідь супроводжується ілюстративними матеріалами, матеріали ілюстрації підготовлені відповідно до вимог, що висуваються.
9-11	Презентація гарно організована, доповідь супроводжується ілюстративними матеріалами, на які не завжди дано посилання у доповіді або ілюстративні матеріали оформлені з незначними зауваженнями.
6-8	Презентація гарно організована, містяться матеріали, на які не завжди дано посилання у доповіді або ілюстративні матеріали оформлені з незначними зауваженнями.

4-5	Ілюстративні матеріали низької якості, в організації презентації спостерігається невпевненість
1-3	Ілюстративні матеріали низької якості, в доповіді немає посилань на ілюстративні матеріали
<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми: 14 балів</i>	

Аналіз практичних, проблемних ситуацій (2 роботи)	Критерії оцінювання (заочна форма навчання)
7	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки.
5-6	Завдання виконано в цілому правильно, відповідь достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки й неточності у викладенні матеріалу.
3-4	Завдання виконано частково правильно, відповідь містить неточності, недостатньо обґрунтована.
1-2	Завдання має значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтовано
0	Студент не надав роботи
<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми: 1 робота – 7 балів (загальна кількість за 2 роботи становить 14 балів)</i>	

Модульна контрольна робота (для денної форми навчання) проводиться у формі тестування та відповідей на 2 теоретичні запитання.

Модульна контрольна робота (відповідь на 2 теоретичні запитання)	Критерії оцінювання (денна форма навчання)
5	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки.
4	Відповідь правильна, повна, логічна, допущені несуттєві помилки й неточності у викладенні матеріалу.
3	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки й неточності у викладенні матеріалу.

2	Відповідь частково правильна, але містить неточності, недостатньо обґрунтована.
1	Відповідь має значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована
0	Студент не дає відповіді
<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми: 10 балів (2 відповіді по 5 балів)</i>	

Контроль у формі тестування (для денної форми навчання)

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми: 10 балів</i>										

Підсумкова контрольна робота (для заочної форми навчання) проводиться у формі тестування та відповідей на 2 теоретичні запитання.

Підсумкова контрольна робота (відповідь на 2 теоретичні запитання)	Критерії оцінювання (заочна форма навчання)
5	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки.
4	Відповідь правильна, повна, логічна, допущені несуттєві помилки й неточності у викладенні матеріалу.
3	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки й неточності у викладенні матеріалу.
2	Відповідь частково правильна, але містить неточності, недостатньо обґрунтована.
1	Відповідь має значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована
0	Студент не дає відповіді
<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми: 10 балів (2 відповіді по 5 балів)</i>	

Контроль у формі тестування (для заочної форми навчання)

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
---------------------------------	-----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми: заочна форма навчання 10 балів</i>										

Екзамен проводиться у комбінованій формі (письмові відповіді та усний захист) для **заочної** та **денної** форми навчання. До екзаменаційного білету входить чотири питання. Кожне питання оцінюється у **10** балів. Максимально за екзамен студент може отримати **4x10 балів=40 балів**.

Екзамен	Критерії оцінювання (заочна та денна форма навчання)
10	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому додаткову літературу.
7-9	Володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи тільки обов'язкову літературу.
4-6	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його зміст без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності.
1-3	Частково володіє навчальним матеріалом, допускає при цьому суттєві помилки. При викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини.
0	Студент не дає відповіді.
<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми: 40 балів (4 запитання по 10 балів)</i>	

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Відповіді на практичних заняттях	14x2=28 балів	2x6=12 балів
Виконання презентації	1x12=12 балів	1x14=14 балів
Аналіз практичних проблемних ситуацій (2 роботи)	_____	2x7=14 балів
Написання підсумкової контрольної роботи	_____	1x20=20 балів
Написання модульної контрольної роботи	1x20=20 балів	-----
Екзамен	40 балів	40 балів
Всього	100 балів	100 балів

8.Критерії оцінювання результатів навчання

		Денна форма		Заочна форма	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	T1	Відповідь на практичному занятті	1x2=2	Відповідь на практичному занятті	
	T2	Відповідь на практичному занятті	1x2=2	Відповідь на практичному занятті	
ЗМ 2	T3	Відповідь на практичному занятті	1x2=2	Відповідь на практичному занятті	
	T4	Відповідь на практичному занятті	1x2=2	Відповідь на практичному занятті	
	T5	Відповідь на практичному занятті	1x2=2	Відповідь на практичному занятті	1x6=6
				Аналіз практичних, проблемних ситуацій	1x7=7
	T6	Відповідь на практичному занятті	1x2=2		
	T7	Відповідь на практичному занятті	1x2=2		
	T8	Відповідь на практичному занятті	1x2=2		
	T9	Відповідь на практичному	1x2=2		

ЗМЗ		занятті			
	T10	Відповідь на практичному занятті	1x2=2		
		Захист презентації	1x12=12		
	T11	Відповідь на практичному занятті	1x2=2		
	T12	Відповідь на практичному занятті	1x2=2		
	T13	Відповідь на практичному занятті	1x2=2		
	T14	Відповідь на практичному занятті	1x2=2	Відповідь на практичному занятті	1x6=6
				Аналіз практичних, проблемних ситуацій	1x7=7
				Захист презентації	1x14=14
Написання підсумкової контрольної роботи		_____	_____	Написання підсумкової контрольної роботи	1x20=20
Написання модульної контрольної роботи		Написання модульної контрольної роботи	1x20=20	_____	_____
Підсумковий контроль		Екзамен	40	Екзамен	40

(екзамен)				
Разом		100		100

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

- дистанційне навчання за допомогою Google Classroom;
- мультимедіа-, проекційна апаратура (проектори, екрани тощо);
- комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі;
- бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Антонов В. О. Конституційно-правові засади національної безпеки України : монографія / Наук. Ред. Ю.С Шемшученко. Київ : ТАЛКОМ, 2017. 576 с. URL: <http://idpnan.org.ua/files/antonov-v.o.-konstitutsiyno-pravovi-zasadi-natsionalnoyi-bezpeki-ukrayini- d .pdf>.
2. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення : монографія / Криштанович М.Ф та ін. Львів : Сполом, 2020. 418 с. URL: http://nbuviap.gov.ua/images/nak_mon_partneriv/Dergavna_polituka_zabezpechennya_nacionalnoi_bezpeku_Ukrainu.pdf.
3. Глобальна та національна безпека: підручник за заг. ред. Г.П.Ситника. – Київ : НАДУ, 2016. 784 с. <file:///C:/B8/Navchalniy-posibnik-GPNB.pdf>
4. Глобальна та національна безпека: підручник , автор. кол.: В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянчук; за заг. ред. Г.П. Ситника, Київ: НАДУ, 2016. 784 с.
5. Горбулін В.П. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки: монографія / В.П. Горбулін, А.Б. Качинський. Київ: НІСД, 2010, 288 с.
6. Горбулін В.П., Качинський А. Б. Системно-концептуальні стратегії національної безпеки України, Київ: “НВЦ “Євроатлантик інформ”, 2017, 592 с.
7. Закон України «Про національну безпеку України». [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>
8. Качинський А.Б. Індикатори національної безпеки: визначення та застосування їх граничних значень: монографія, Київ: НІСД, 2013, 104 с.
9. Концепція (основи державної політики) національної безпеки України. URL: http://www.search.ligazakon.ua/%201_doc2.nsf/link1/find:Концепція.F970003.html.
10. Ліпкан В.А. Національна безпека України: монографія, Київ: Кондор, 2013, 437 с.
11. Мартиненко В.В. Загрози економічній безпеці України в контексті викликів глобалізації. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/47816/12-Martynenko.pdf?sequence=1>
12. Магда Є. Гібридна війна: вижити і перемогти. Харків, 2015. URL: http://docs.google.com/viewerng/viewer?url_
13. Національна безпека: національні цінності, інтереси, цілі, завдання. URL: https://bintel.org.ua/nukma/nacionalna_bezpeka/

14. Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади : монографія / за заг. ред. О. П. Дзьобаня. Харків : Право, 2021, 776 с.
15. Пріоритети та реформування системи забезпечення національної безпеки України в сучасних умовах. URL: <https://bintel.org.ua/nukma/nacionalna-bezpek-a/>
16. Рущенко І. П. Російсько-українська гібридна війна: погляд соціолога: монографія. Харків, 2015, 268 с.
17. Світова гібридна війна: український фронт: монографія. Київ: НІСД, 2017, 496 с.
18. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): Підручник Київ: НАДУ, 2012, 544 с.
19. Стратегія національної безпеки України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>
20. Сектор безпеки і оборони України: теорія, стратегія, практика / Ф.В Саганюк та ін. Київ : Академпрес, 2017. 180 с. URL: <http://www.nationalsecurity.in.ua/sector-of-security-and-defense-of-ukraine/>.
21. Ткаченко В. М. Україна – Росія: на сконі «пропащого часу»: науково-популярне видання. Київ, 2018, 480 с.
22. Ткачук Т. Ю. Забезпечення інформаційної безпеки в умовах євроінтеграції України: правовий вимір. Київ: АртЕк, 2018, 422 с.
23. Andreani G. The «War on Terror»: Good Cause, Wrong Concept. URL: <https://digitalcommons.osgoode.yorku.ca/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.com/&httpsredir=1&article=1343&context=ohlj>.
24. Åslund Anders. Ukraine's Glaring National Security Gap that No One Has Heard Of Ukraine (2018). URL: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/ukraine-s-glaring-national-security-gap-that-no-one-has-heard-of/>.
25. Future Warfare: The Rise of Hybrid Wars. By Lieutenant General James N. Mattis, USMC, and Lieutenant Colonel Frank Hoffman, USMCR (Ret.) Fleming. 2005. November. URL: <http://milnewstbay.pbworks.com/f/MattisFourBlockWarUSNINov2005.pdf>
26. Hoffman F. G. Future Threats and Strategic Thinking. *Infinity Journal*. 2011. URL: <https://www.infinityjournal.com/article/34/>.
27. Hoffman F. G. Hybrid vs. compound. 2009. URL: <http://armedforcesjournal.com/hybrid-vs-compound-war/>.
28. Hoffmann S. The Uses and Limits of International Law [1973] / Art R. J., Jervis R. (eds.) International Politics. Enduring Concepts and Contemporary Issues. 7th edition. New York: Longman, 2005. 594 p.
29. Kilcullen D. Out of the Mountains: The Coming Age of the Urban Guerrilla. *Oxford University Press*. 2013. P. 384. URL: http://www.amazon.com/Out-MountainsComingUrbanGuerrilla/dp/0199737509#reader_0199737509.
30. Kissinger H. World Order: Reflections on the Character of Nations and the Course of History https://www.files.ethz.ch/isn/187865/ISN_183858_en.pdf
31. Lasica D. T. Strategic Implications of Hybrid War: A Theory of Victory: monograph. 2009. URL: <http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA513663>
32. Mattis J. N. Future Warfare: The Rise of Hybrid Wars US Naval Institute Proceedings Magazine. 2005. November. Vol. 132/11/1,233. P. 18.
33. Renz B., Smith H. Russia and Hybrid Warfare: Going beyond the Label. Report 1/2016. URL: <http://vnk.fi/en/government-s-analysis-assessment-and-research-activities>.

Додаткова література:

34. Доктрины и концепции национальной безопасности США, Франции и Японии. URL: www.budgetrf.ru/Publications/Magazines/VestnikSF/2000/vestniksf117-05/vestniksf117-5030.htm.
35. Інформаційна складова державної політики та управління: монографія / Соловйов С.Г. та ін.; заг. ред. Грицяк Н.В.; Нац. акад. держ. упр. при Президенті України, каф. інформ. політики та електрон. урядування. Київ: К.І.С., 2015, 320 с.

36. Єрмолаєв А.В. Концептуальні засади та особливості формування сучасної стратегії національної безпеки України, Стратегія розвитку України. Економіка, соціологія, право, 2012, №1, С.22-25.
37. Євроатлантична інтеграція України: свідомий вибір моделі безпеки: зб. наук. статей за матеріалами III-х Харківських міжнар.-прав. читань, присвячених пам'яті проф. М.В. Яновського і В.С. Семенова, м. Харків, 3 листоп. 2017 р.: у 2 ч. / редкол.: А.П. Гетьман, І.В. Яковюк, С.М. Мельник та ін. Харків, 2017, Ч. 1, 538 с.
38. Концептуальні засади розвитку системи забезпечення національної безпеки України: аналіт. доп. / О.О. Резнікова, В.Ю. Цюкало, В.О. Паливода та ін. Київ: НІСД, 2015, 58 с.
39. Мелеганіч Г.І. Безпекова стратегія України в умовах сучасних міжнародних викликів та загроз. URL: www.journals.kiev.ua/index.php/pol_n/article/.../2518/2248.
40. Методологія стратегічного планування в умовах глобальних загроз національній безпеці та міжнародній стабільності: монографія / В.І. Абрамов, Т.В. Запорожець, Р.Р. Марутян, Ю.В. Мельник, О.І. Пошедін, О.В. Устименко, М.М. Шевченко; за заг. ред. Л.М. Шипілової. Київ: НАДУ, 2017, 300 с.
41. Ніколаєнко Н. О. Гібридні інформаційно-політичні технології маніпулювання суспільної свідомістю під час окупації Криму. *Гілея (науковий вісник)*. 2018. Вип. 139 (12). Ч. 3. Політичні науки. С. 97–101.
42. Ніколаєнко Н. О., Василевич Ю. В. Сучасні суспільно-політичні тенденції розвитку України в контексті російсько-української гібридної війни. *Гілея (науковий вісник)*. 2019. Вип. 14. С. 82–85.
43. Ніколаєнко Н.О., Комарчук О.О., Засоби масової комунікації як детермінанти гібридної війни Миколаїв, монографія: НУК, 2021, 196 с.
44. Природничі проблеми національної безпеки України у викликах новітньої історії : монографія, за ред. Г.І. Рудька, В.В. Стецюка. Київ–Львів–Гейдельберг–Малага–Чернівці: Букрек, 2019, 504 с.

13. Інформаційні ресурси

https://www.president.gov.ua/	Сайт Президента України
https://www.rnbo.gov.ua/	Сайт Ради національної безпеки і оборони України - координаційний орган з питань національної безпеки і оборони при Президентові України.
https://www.kmu.gov.ua/	Сайт Кабінету міністрів України
https://ssu.gov.ua/	Сайт Служби безпеки України»
https://mod.gov.ua/	Сайт Міністерства оборони України
https://szru.gov.ua/history/stories	Сайт Служби зовнішньої розвідки України.
https://mvs.gov.ua/struktura/team	Сайт Міністерства внутрішніх справ України
https://www.nasbu.edu.ua/	Сайт Національної академії СБУ. Академія забезпечує підготовку, перепідготовку та

	підвищення кваліфікації співробітників Служби безпеки України.
https://nuou.org.ua/	Сайт Національного університету оборони України
https://www.vstup-nasv.info/	Сайт Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного
https://mil.knu.ua/ua/	Сайт Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі – ВІКНУ) є сучасним міжвідомчим, багатoproфільним, інтегрованим військовим навчальним підрозділом провідного вищого навчального закладу України, що здійснює підготовку професіоналів з повною вищою освітою для Збройних Сил України та інших силових структур сектору безпеки і оборони України: Служби безпеки України, Державної служби України з питань надзвичайних ситуацій, Державної прикордонної служби України, Служби зовнішньої розвідки України, Національної гвардії України, Державної спеціальної служби транспорту.
https://niss.gov.ua/	Сайт Національного інституту стратегічних досліджень, який є базовою науково-дослідною установою науково-аналітичного супроводження діяльності Президента України та Ради національної безпеки і оборони України, консультативно-дорадчим органом при Президентів України.
https://razumkov.org.ua/vydanni-a/zhurnal-natsionalna-bezpeka-i-oborona	Сайт журналу «НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА і ОБОРОНА», Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова
https://security-journal.nasbu.edu.ua/index.php/nbpe	Сайт журналу «Національна безпека: право та економіка»
http://nio.nuou.org.ua/index	Сайт журналу "Наука і оборона" включений до категорії "Б" наукових фахових видань України Спеціальності, за якими видання публікує наукові праці: 256 – Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)

http://viv.nuou.org.ua/	Сайт журналу « <u>Воєнно-історичний вісник</u> »
http://www.ucipr.kiev.ua	На сайті українського незалежного центру політичних досліджень - електронний журнал "Пріоритети", публікації статей, круглі столи, фокус-групи, конференції, семінари, моніторинги.
http://www.lsej.org.ua/	Юридичний науковий електронний журнал – електронне наукове фахове видання, засноване <u>юридичним факультетом Запорізького національного університету</u>
https://sas.ztu.edu.ua/about	Сайт електронного журналу «Society and Security» заснований у жовтні 2023 року та видається Державним університетом «Житомирська політехніка». Журнал публікує наукові статті, присвячені проблемним питанням забезпечення безпеки суспільних відносин.
http://politicon.iatp.org.ua/	Веб-сайт діє за підтримки Програми розширення доступу та навчань в Інтернет (IATP). Internet Access and Training Program (IATP) - це проект Бюро в справах освіти та культури (ECA) Держдепартаменту США, який адмініструється Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX). На сторінках сайту можна знайти: результати наукових та прикладних досліджень (статті, роздуми); книжкове ревію (розміщені повнотекстові монографії); оригінальні матеріали з іноземних журналів (<u>Abroadpublications-Englishversion</u>); періодика (посилання на журнали, які містять статті з соціально-політичної і політико-психологічної тематики); довідкова інформація; навчальні програми з політичної та соціальної психології, тренінги.
http://www.politics.lviv.ua/	Сайт містить наукову інформацію з досягнень в політологічній галузі.
http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/asv/homepage	Сайт наукового журналу «Acta Securitatae Volynienses», в якому публікуються результати теоретичних, наукових, прикладних та науково-експериментальних досліджень вітчизняних та закордонних фахівців з актуальних питань національної безпеки.
https://www.inter-nauka.com/magazine/public-administration/	Сайт журналу «Публічне адміністрування та національна безпека» Public Administration and National Security

nauka.com/magazine/public-administration/	національна безпека» Public Administration and National Security
https://journals.uran.ua/ispss/about	Сайт журналу «Інформаційна безпека людини, суспільства, держави».

Розробник програми

Наталія НІКОЛАЄНКО